

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020 – 2022

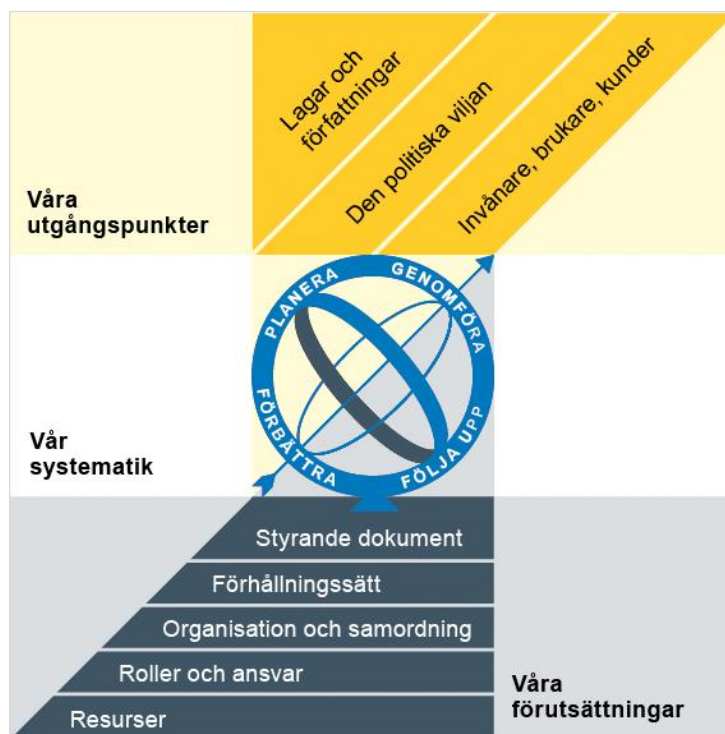

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

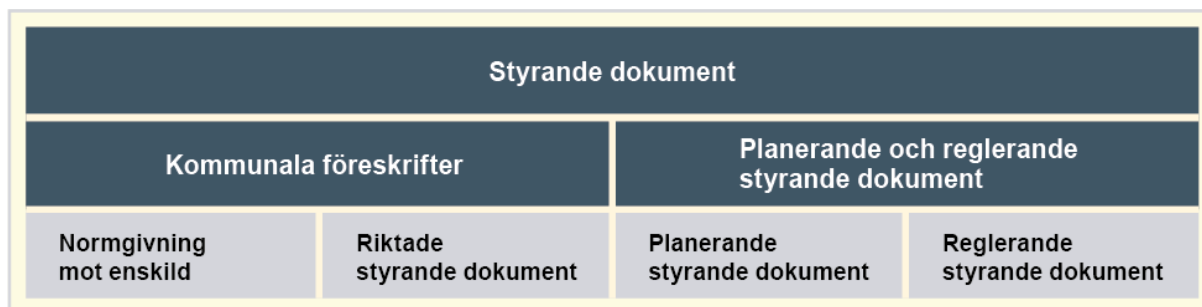

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020 – 2022			
Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för: [Text]	Diarienummer: [Nummer]	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: [Dokumentsort]	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid.....	3
Bakgrund	3
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument.....	5
Uppföljning av denna plan	5
Planen	6
Hemlöshet – del av bostadsförsörjningen	7
Definition av hemlöshet.....	8
Akut hemlöshet – situation 1	8
Institutionsvistelse och kategoriboende – situation 2	8
Långsiktiga boendelösningar – situation 3.....	8
Eget ordnat kortsiktigt boende – situation 4.....	8
Följande målgrupper ingår inte i definitionen	8
Mål och fokusområden.....	9
Planens övergripande mål.....	9
Planens mål	9
Planens fokusområden.....	9
Indikatorer för uppföljning av målen	10
Åtgärder.....	11
Fokusområde 1 – Förebygga hemlöshet	12
Fokusområde 2 – Möta den akuta hemlösheten	16
Fokusområde 3 – Steget vidare till egen bostad.....	19
Fokusområde 4 – Bostadsförsörjning för alla.....	22

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med planen är att minska hemlösheten i Göteborg. I hemlöshetsplanen beskrivs mål, fokusområden och åtgärder för det fortsatta arbetet mot hemlöshet. Planen syftar också till att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser, samt vikten av samarbete med andra aktörer, exempelvis civilsamhälle, myndigheter och privata fastighetsbolag. I hemlöshetsplanen beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras under planperioden. Planen beskriver också hur arbetet mot hemlöshet hänger ihop med andra styrdokument.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för stadsdelsnämnderna, social resursnämnd, fastighetsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Boplats Göteborg AB, nämnden för konsument- och medborgarservice, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning och nämnden för inköp och upphandling. Planen har anpassats utifrån Göteborgs Stads omorganisation av stadsdelsnämnder och social resursnämnd till fackförvaltningar år 2021. Detta utifrån kommunfullmäktiges beslut den 21 november 2019. För planens åtgärder anges ny nämnd för individ- och familjeomsorg samt övrig socialtjänst (IFO), äldreomsorg samt hälso- och sjukvård (ÄO) och stöd till personer med funktionsnedsättning (FH).

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2020–2022.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog den 7 maj 2015 Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015–2018 och uppdrog till fastighetsnämnden att samordna genomförandet av planen. Kommunfullmäktige godkände den 25 april fastighetsnämndens rapport ”Utvärdering av Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015–2018”. Utvärderingen visar att fler lägenheter har förmedlats till stadens hemlösa, vilket har möjliggjort att många barn har fått en fast bostad. Det är nu färre barn som berörs av avhysning i Göteborg. Göteborg är störst i Sverige när det gäller modellen Bostad först för personer med missbruk eller psykisk ohälsa och lång tid i hemlöshet. Läs mer om stadens arbete mot hemlöshet på goteborg.se.

Göteborgs Stads senaste kartläggning av hemlöshet i april 2019 visar att årets resultat är det lägsta sedan hemlöshetsplanen antogs av kommunfullmäktige 2015, vad gäller antalet hushåll, vuxna och barn i hemlöshet. Totalt är 3 068 hushåll med 3 489 vuxna och 1 526 barn hemlösa. De mest förekommande orsakerna till att personer lever i hemlöshet är missbruk och psykisk ohälsa. Därefter följer bristande förankring på bostadsmarknaden som i kombination med bostadsbristen utestänger vissa grupper från bostadsmarknaden. Även våld i nära relationer är en vanlig orsak till hemlöshet där de flesta är kvinnor med eller utan barn. Över hälften av alla hemlösa hushåll och barn bor i långsiktiga boendelösningar. I akut hemlöshet finns 252 barnfamiljer och 618 barn som bor i tillfälliga boende-

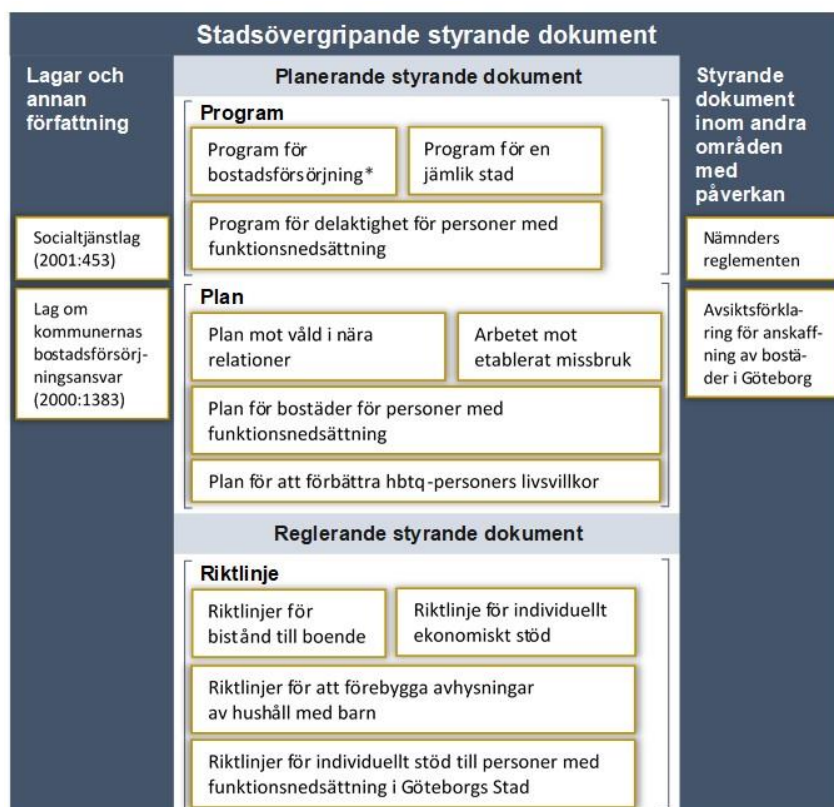
lösningar. Av dessa saknar 83 procent social problematik, nästan alla är födda utomlands och de flesta har invandrat från länder utanför Europa.

Den 10 april 2019 beslutade kommunstyrelsen att lämna ett igångsättningsbeslut till fastighetsnämnden om att ta fram en reviderad plan mot hemlöshet. Den nuvarande hemlöshetsplanen (2015–2018) förlängdes att gälla under 2019. I kommunfullmäktige den 24 april 2019 beslutades vidare att ett särskilt fokus i kommande hemlöshetsplan ska ligga på att motverka vräkningar av barnfamiljer och den akuta hemlösheten bland barnfamiljer. På fastighetsnämndens sammanträde den 9 december 2019 beslutade nämnden om följande tilläggsyrkande: *Fastighetskontoret får i uppdrag att i planen arbeta in följande; ”Att förmedla lägenheter till barnfamiljer som är hemlösa eller riskerar hemlöshet, genom att OM möjligt, fortsätta samverka med AB Framtiden och intresserade Privata hyresvärdar”.*

Planens fokusområden och åtgärder utgår från uppföljningen av den tidigare hemlöshetsplanen (2015–2018) samt från hemlöshetskartläggningar som fastighetskontoret har genomfört tillsammans med stadsdelarna och social resursförvaltning. Planen bygger också på inspel från berörda organisationer exempelvis genom dialogmöten, workshops och yttranden över planen. I arbetet med att ta fram en plan mot hemlöshet har fastighetskontoret haft stöd av forskare vid Malmö Universitet, utifrån innevarande roll som tematisk rådgivare för Rädda barnen. Ytterligare en utgångspunkt i framtagande av hemlöshetsplanen har varit Socialstyrelsens rekommendationer, se kunskapsguiden.se.

Koppling till andra styrande dokument

Figuren visar program, planer och riktlinjer som angränsar till hemlöshetsplanen.

Figur 1 - Styrande dokument som angränsar till hemlöshetsplan 2020–2022

* Program för bostadsförsörjning planeras att antas av kommunfullmäktige under 2020

Stödjande dokument

- Göteborgs Stads kartläggning av hemlöshet 2015, 2016, 2018 och 2019,
- Utvärdering av Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015–2018
- Vägledning för bistånd till boende i Göteborgs Stad
- Rutin för nödbistånd boende i Göteborgs Stad
- Socialstyrelsens kunskapsguide om hemlöshet
- Socialstyrelsens vägledning – Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar 2017
- Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet 2017

Uppföljning av denna plan

Stadens insatser för personer i hemlöshet följs upp i samband med ordinarie budget- och uppföljningsprocess. Hemlöshetsplanens mål och åtgärder följs upp i en särskild rapport i Stratsys. Fastighetskontoret följer upp hemlöshetsplanen årligen och utvärderar planen i sin helhet efter planperiodens slut.

Berörda nämnder och styrelser ansvarar för att i sina verksamhetsplaner omsätta den antagna planen mot hemlöshet utifrån verksamhetens förutsättningar. Utgångspunkten är att genomförandet ska präglas av perspektivmedvetenhet utifrån bland annat kön, ålder, funktionsnedsättning och HBTQ. I uppföljningen ska berörda nämnder och styrelser redogöra för resultaten och effekterna samt vilka fokusområden och åtgärder som bidragit till målluppfyllelse.

De uppföljningssystem som finns i staden ska användas för att mäta antalet personer i hemlöshet, till exempel BoInvent och Treserva. Staden ska även i framtida kartläggningar använda sig av Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Planen

Hemlöshetsplanen omfattar ett övergripande mål, fem mål, fyra fokusområden och 15 åtgärder för att minska hemlösheten med minst 20 procent under perioden 2020–2022. Planen tar sin utgångspunkt i perspektivet att bostaden ska ses som en förutsättning för att hantera övriga problem, som till exempel missbruk. Planen fokuserar särskilt på att förebygga hemlöshet och på att säkra tillgången av bostäder för hemlösa personer.

Hemlöshetsplanen har ett särskilt fokus på att motverka avhysningar av barnfamiljer och akut hemlöshet bland barnfamiljer. Barnperspektivet har förtydligats och förstärkts för att trygga barns uppväxtvillkor. Planen anger en tydlig ansvarsfördelning mellan nämnder och styrelser och understryker vikten av en nära samverkan med idéburna organisationer, statliga myndigheter och fastighetsägare.

Hemlöshetsplanen bidrar till jämställdhet och likvärdiga förhållanden. Olika grupper av hemlösa kvinnor och män kan ha olika förutsättningar utifrån ålder, sexualitet, etnicitet, funktionsvariation och socioekonomi. I det fortsatta arbetet med planen är det en prioriterad fråga att hemlösa kvinnor möts av insatser som bygger på kunskap och förståelse om hur kvinnor drabbas av hemlöshet. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska uppmärksammas, både generellt och med fokus på särskilt utsatta grupper. Många gånger innebär våldet att kvinnor eller män och barn måste flytta till ett skyddat boende, vilket även kan innebära problem för barnets möjligheter till förskoleplats eller skolgång.

FN:s konvention om barnets rättigheter blir svensk lag den 1 januari 2020. Konventionen tydliggör att barn är egna individer med egna rättigheter. För domstolar och myndigheter medför lagändringen ett skärpt ansvar och större möjlighet att beakta barnets perspektiv. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter har alla barn rätt till en levnadsstandard som är tillräckligt bra för att tillgodose deras fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling (artikel 27) - framförallt i relation till mat, kläder och bostad. Om barnets föräldrar inte kan uppfylla barnets behov är det konventionsstaten skyldighet att hjälpa familjen. Ett lämpligt boende är direkt kopplat till barns välmående inom många olika områden såsom hälsa, utbildning, lek och utveckling. I en specialsession om barn har FN:s generalförsamling även konstaterat att en lämplig bostad främjar familjeintegration, bidrar till social rättvisa och stärker känslan av trygghet och solidaritet.

Hemlöshetens utveckling i Göteborg, och även nationellt, visar på att andelen hushåll i hemlöshet som saknar social eller medicinsk problematik ökar (strukturell hemlöshet). Den strukturella hemlösheten förklaras främst av situationen på bostadsmarknaden och att bostadsbyggandet inte hållit jämna steg med befolkningsutvecklingen. Hushåll med sämre ekonomiska förutsättningar samt bristande förankring och kontaktnät hamnar ofta i olika tillfälliga boendelösningar, inte sällan i trångbodda miljöer. Avsaknad av en egen bostad är en försvarande omständighet för nyanländas möjlighet till integration. Bostadsbristen gör det därmed svårare för kommunen att nå målen i arbetet för en mer jämlik stad. Lösningen på den strukturella delen av hemlösheten står inte att finna inom socialtjänsten. Istället behöver lösningarna ta sin utgångspunkt i den generella bostadsförsörjningen.

Hemlöshet – del av bostadsförsörjningen

Hemlöshet representerar en av de mest extrema formerna av utanförskap och fattigdom. I gruppen hemlösa personer finns numera en lägre andel som har missbruk och psykisk ohälsa, problem som traditionellt har associerats med hemlöshet. Detta är särskilt tydligt bland kvinnor och föräldrar till barn som är födda utomlands. Missbruk och psykisk ohälsa är dock fortfarande en betydande problematik i gruppen som helhet.

Hemlöshet är allvarligast för barn eftersom de inte har möjlighet att påverka sin egen situation. Därför är det viktigt att staden har ett tydligt barnperspektiv i arbetet med hemlösa familjer. Regeringen och kommunfullmäktige i Göteborg har tydligt uttalat en ambition om att förhindra vräkning av barnfamiljer. Utgångspunkten är att ett barn alltid behöver ett stadigvarande hem. Inom ramen för arbetet med jämlik stad finns även målet att inga barn ska leva i akut hemlöshet. För barnfamiljer som lever i hemlöshet på grund av sociala eller medicinska orsaker ska långsiktiga boendelösningar eftersträvas.

De senaste 10 åren har befolkningen i Göteborg ökat med drygt 70 000 personer och trots bostadsbrist är antalet hemlösa det lägsta sedan 2015, detta visar stadens senaste kartläggning i april 2019. Över hälften av alla hemlösa hushåll och barn bor i långsiktiga boendelösningar, exempelvis i lägenhet med kommunalt kontrakt som kan övertas efter viss tid. De mest förekommande orsakerna till att personer är hemlösa är missbruk och psykisk ohälsa samt bristande förankring på bostadsmarknaden. Även våld i nära relationer är en vanlig orsak till hemlöshet där de flesta är kvinnor med eller utan barn. Den akuta hemlösheten minskar också och närmar sig 2015 års nivå, innan den stora flyktingströmmen.

Rätten till bostad är stadgad såväl i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna som i svensk grundlag. I regeringsformen 1 kap. 2 § första stycket, anges följande: *Det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet.*

Kommunens ansvar i hemlöshetsfrågan befinner sig i skärningspunkten mellan bostadsförsörjning och socialtjänst. Kommunen har ett ansvar att planera för en bostadsförsörjning för alla kommuninvånare samtidigt som socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Arbetet med att bekämpa hemlöshet är därmed både en bostadspolitisk och en socialpolitisk fråga, men berör även andra områden som integration, arbetsmarknad samt hälso- och sjukvård. Orsakerna till hemlöshet är många och komplexa. Det behövs både individuella insatser och strukturella åtgärder inom den generella bostadsförsörjningen för att möta hemlösa personers bostadsbehov.

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun planera för bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla kommuninvånare att leva i goda bostäder. Göteborgs Stad har fastställt riktlinjer för bostadsförsörjning, som under 2020 kommer att revideras. En viktig utgångspunkt i arbetet blir fördjupade analyser och strategier för att säkra tillgången av bostäder för hushåll som idag har en svag ställning på bostadsmarknaden. Det handlar dels om att öka byggtakten generellt, men även att utveckla bostadsförsörjningen för att fler hushåll med lägre inkomster får tillgång till en bostad. Därför har arbetet med att ta fram hemlöshetsplanen skett i samverkan med framtagandet av program för bostadsförsörjningen.

Definition av hemlöshet

Göteborgs Stad utgår från Socialstyrelsens definition av hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Definitionen omfattar fyra olika situationer som personer kan befinna sig i för en kortare eller längre tid. Definitionen är bred och rymmer en stor spännvidd av målgrupper, från personer som bor i offentliga utrymmen eller utomhus till hushåll som bor i vanliga lägenheter med kommunala kontrakt med möjlighet till överlåtelse av hyreskontraktet.

Akut hemlöshet – situation 1

Person som är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende, skyddat boende (exempelvis kvinnojourer) eller sover utomhus/offentliga utrymmen.

Institutionsvistelse och kategoriboende – situation 2

Person som är intagen eller inskriven på antingen kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet eller stödboende (inom socialtjänsten, landstinget eller en privat vårdgivare), alternativt på HVB-hem eller SiS-institution och som planeras att skrivas ut inom tre månader efter mätperioden, och inte har någon egen bostad ordnad inför utskrivningen eller utflyttningen. Hit räknas även de personer som skulle ha skrivits ut/flyttat ut, men som är kvar på grund av att de inte har någon egen bostad ordnad.

Långsiktiga boendelösningar – situation 3

Person som bor i en boendelösning som kommunen har ordnat (exempelvis träningslägenhet, referenslägenhet eller motsvarande, eller kommunalt kontrakt) på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal där boendet är förenat med tillsyn eller särskilda villkor eller regler.

Eget ordnat kortsiktigt boende – situation 4

Person som sökt bistånd för sin boendesituation och som bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar, bekanta, familj eller släktingar eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt hos släkt, vänner eller andra privatpersoner (kortare än tre månader efter mätperioden).

Följande målgrupper ingår inte i definitionen

- Barn och unga under 18 år som är placerade utanför hemmet enligt SoL eller LVU.
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt SoL eller LSS.
- Utrikes födda personer som saknar uppehållstillstånd.
- Ensamkommande flyktingbarn som är placerade genom socialtjänsten.
- Personer som kommit från övriga Europa och som vistas i kommunen, men saknar förankring här.
- Personer som bor i äldreboenden (exempelvis social resursförvaltnings särskilda boenden för äldre personer med missbruksproblematik).
- Nyanlända som har anvisats till Göteborg enligt bosättningslagen och som bor i en bostad ordnad genom kommunen.

Mål och fokusområden

Planen omfattar ett övergripande mål, fem detaljerade mål och 15 åtgärder som strukturerats i fyra fokusområden.

Planens övergripande mål

- Hemlösheten ska minska. Målsättningen är att antalet personer i hemlöshet ska minska med minst 20 procent under planperioden.

Planens mål

1. Antalet personer som befinner sig i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.
2. Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Målsättningen är att inga barnfamiljer ska avhysas.
3. Antalet personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad ska minska.
4. Antalet hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad ska öka.
5. Nettokostnaden för socialt boende ska minska.

Planens fokusområden

Fokusområde 1 – Förebygga hemlöshet

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar till att förebygga att fler personer hamnar i hemlöshet. Det förebyggande arbetet mot hemlöshet omfattar personer som riskerar att hamna i hemlöshet och som behöver olika former av stöd och insatser som bidrar till att öka möjligheterna att få eller behålla ett boende.

Fokusområde 1
svarar mot alla
mål.

Fokusområde 2 – Möta den akuta hemlösheten

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar i huvudsak till att fler personer i akut hemlöshet kommer vidare till en långsiktig boendelösning på den ordinarie bostadsmarknaden eller inom kommunens verksamheter alternativt hos upphandlade aktörer.

Fokusområde 2
svarar mot mål
1, 4 och 5.

Fokusområde 3 – Steget vidare till egen bostad

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar till att effektivisera användandet av lägenhetsboenden med olika typer av stöd som riktar sig till hemlösa personer. För personer som befinner sig i hemlöshet kan socialtjänsten ge bistånd till boende med olika individuellt utformade insatser. En effektiv åtgärd för personer som befinner sig i hemlöshet är långsiktiga boendelösningar, utifrån såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Detta för att åstadkomma ett så självständigt boende som möjligt med individuellt anpassade insatser och samtidigt minska användningen av kortsiktiga och tillfälliga boendelösningar.

Fokusområde 3
svarar mot mål
1, 3, 4 och 5.

Fokusområde 4 – Bostadsförsörjning för alla

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar till att staden ska säkra tillgången till bostäder för hemlösa. Staden har ett väl utvecklat system med förtursverksamhet till bostad för hushåll som på grund av sociala eller medicinska skäl inte själv kan ordna med bostad. Staden får årligen lägenheter från de kommunala bostadsföretagen för olika boendesociala behov. Därutöver ska privata byggaktörer som har fått markanvisning på kommunens mark lämna lägenheter utifrån kommunens behov. Lägenheterna kan lämnas ur befintligt bostadsbestånd eller i nybyggnationen. Ytterst behövs ett kraftigt ökat bostadsbyggande för att bostadsförsörjning för alla ska bli en verklighet.

Fokusområde 4
svarar mot mål
1, 3, 4 och 5.

Indikatorer för uppföljning av målen

Det övergripande målet om att hemlösheten ska minska med minst 20 procent följs upp genom Göteborgs Stads årliga kartläggning av hemlöshet¹ i april månad (BoInvent1). Kartläggningen omfattar även uppföljning av målen om att antalet personer i akut hemlöshet ska minska och antalet personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad ska minska.

Målet om att avhysningar² ska minska och målsättningen att inga barnfamiljer ska avhysas följs upp via Kronofogdens officiella statistik. Målet om att fler hemlösa personer ska komma vidare till en egen bostad följs upp genom statistik från fastighetskontoret. Ett utvecklingsarbete pågår för att möjliggöra en uppföljning i verksamhetssystemet Treserva av hur många personer som går vidare till egen bostad efter en boendeplacering. Målet om att nettokostnaden för socialt boende ska minska följs upp av stadsledningskontoret.

Indikatorer	2015	2016	2017	2018	2019	Kommentarer
Antal vuxna personer i hemlöshet	3811	3926	3802	3780	3489	Socialstyrelsens definition av hemlöshet
Antal barn i hemlöshet	1558	1693	1334	1611	1526	Barn som bor tillsammans med hemlös förälder
Antal vuxna personer i akut hemlöshet	828	968	839	1066	959	Socialstyrelsens situation 1. Personer som bor i akuta boendelösningar, skyddade boenden, utomhus o.dyl
Antal barn i akut hemlöshet	403	512	500	663	618	Socialstyrelsens situation 1. Barn som bor tillsammans med förälder i akuta boendelösningar eller i skyddade boenden
Antal hushåll som blir avhysta från sin bostad	135	106	113	140	-	Genomförda avhysningar via Kronofogden
Antal barnfamiljer som blir avhysta från sin bostad	15	6	7	7	-	Avser avhysningar som berört hushåll med barn
Antal barn som drabbas av avhysning	26	9	13	13	-	Avser avhysningar som berört barn som bor permanent eller växelvis hos förälder eller är umgängesbarn
Antal personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad	270	252	494	296	301	Socialstyrelsens situation 2
Antal hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad	470	500	600	530	-	Personer som tagit över lägenhet med kommunalt kontrakt till eget hyresavtal
Nettokostnaden för socialt boende (mnkr)	727	819	919	923	-	Stadsdelsnämndernas nettokostnad för socialt boende

Tabell 1 - Indikatorer för uppföljning av mål för hemlöshetsplan 2020–2022

Källa: Göteborgs Stads kartläggning av hemlöshet 2015, 2016, 2018 och 2019. Socialstyrelsens hemlöshetskartläggning 2017. Kronofogden, fastighetskontoret och stadsledningskontoret. Vissa uppgifter för 2019 finns endast tillgängliga 2020.

¹ Stadsdelarna och social resursförvaltnings etableringsenhet och uppsökarenhet lämnar uppgifter till kartläggningen som utgår från Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

² Avhysning är den juridiskt korrekta termen för ordet "vräkning" som ofta används i vardagligt tal. Begreppet "vräkning" togs bort ur lagstiftningen (Utsökningsbalken) 1981.

Åtgärder

I planen anges vilka åtgärder som ska genomföras för att förverkliga planens mål. Därutöver finns det en ansvarsfördelning för varje åtgärd och för varje berörd organisation. De ansvariga processleder och samordnar åtgärderna tillsammans med medverkande parter som bidrar utifrån respektive roller och ansvar.

ÖVERGRIPANDE MÅL

HEMLÖSHETEN SKA MINSKA. MÅLSÄTTNINGEN ÄR ATT ANTALET PERSONER I HEMLÖSHET SKA MINSKA MED MINST 20 PROCENT UNDER PLANPERIODEN.

MÅL

1. ANTALET PERSONER SOM BEFINNER SIG I AKUT HEMLÖSHET SKA MINSKA. SÄRSKILT PRIORITERAT ÄR ATT MINSKA ANTALET BARN I AKUT HEMLÖSHET.
2. ANTALET PERSONER SOM BLIR AVHYSTA FRÅN SIN BOSTAD SKA MINSKA. MÅLSÄTTNINGEN ÄR ATT INGA BARNFAMILJER SKA AVHYSAS.
3. ANTALET PERSONER SOM SKRIVS UT FRÅN SJUKHUS, KRIMINALVÅRDSANSTALT ELLER BEHANDLINGSCENTRUM OCH SAKNAR BOSTAD SKA MINSKA.
4. ANTALET HEMLÖSA PERSONER SOM KOMMER VIDARE TILL EN EGEN BOSTAD SKA ÖKA.
5. NETTOKOSTNADEN FÖR SOCIALT BOENDE SKA MINSKA.

FOKUSOMRÅDE 1: FÖREBYGGA HEMLÖSHET

ÅTGÄRD	ANSVARIG
UTVECKLA INSATSER FÖR ATT FÖREBYGGA HEMLÖSHET	STADSDELSNÄMNDER
TA FRAM RIKTLINJER FÖR HUSHÅLL SOM RISKERAR ATT AVHYSAS	KOMMUNSTYRELSEN
UTVECKLA SAMVERKAN FÖR ATT FÖREBYGGA AVHYSNING AV ÄLDRE PERSONER	STADSDELSNÄMNDER
UTVECKLA BOENDERÅDGIVNINGEN	BOPLATS GÖTEBORG

FOKUSOMRÅDE 2: MÖTA DEN AKUTA HEMLÖSHETEN

ÅTGÄRD	ANSVARIG
UTVECKLA DET UPPSÖKANDE ARBETET	SOCIAL RESURSNÄMND
TILLHANDAHÅLLA NÖDBISTÅNDSBOENDEN MED GOD KVALITET FÖR STRUKTURELLT BOSTADSLÖSA BARNFAMILJER	SOCIAL RESURSNÄMND
UTVECKLA PLANERING OCH SAMORDNING FÖR EN MER LÅNGSIKTIG BOENDELÖSNING	SOCIAL RESURSNÄMND
UTVECKLA EN SAMLINGSPUNKT FÖR PERSONER I HEMLÖSHET	SOCIAL RESURSNÄMND

FOKUSOMRÅDE 3: STEGET VIDARE TILL EGEN BOSTAD

ÅTGÄRD	ANSVARIG
EFFEKTIVISERA ANVÄNDNINGEN AV LÄGENHETER INOM DEN SEKUNDÄRA BOSTADSMARKNADEN	SOCIAL RESURSNÄMND
UTVECKLA STADENS ARBETE UTIFRÅN MODELLEN BOSTAD FÖRST	SOCIAL RESURSNÄMND
SAMORDNA INSATSER VID UTSKRIVNING FRÅN SJUKHUS, KRIMINALVÅRDSANSTALT ELLER BEHANDLINGSCENTRUM	STADSDELSNÄMNDER

FOKUSOMRÅDE 4: BOSTADSFÖRSÖRJNING FÖR ALLA

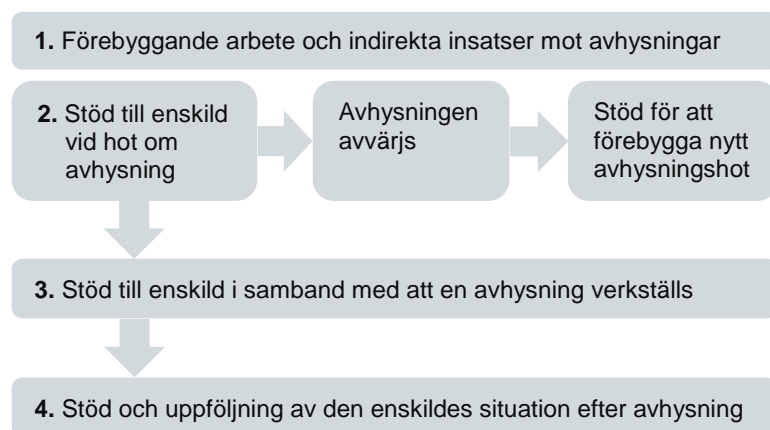
ÅTGÄRD	ANSVARIG
SÄKRA TILLGÅNGEN TILL BOSTÄDER FÖR HEMLÖSA	FASTIGHETSNÄMNDEN
TA FRAM EN HANDLINGSPLAN FÖR ANVISADE NYANLÄNDA I GENOMGÅNGSBOSTÄDER	FASTIGHETSNÄMNDEN
TYDLIGGÖRA ROLLER INOM HEMLÖSHETSOMRÅDET	FASTIGHETSNÄMNDEN
UTVECKLA KARTLÄGGNING AV HEMLÖSHET	FASTIGHETSNÄMNDEN

Fokusområde 1 – Förebygga hemlöshet

Det förebyggande arbetet mot hemlöshet omfattar personer som riskerar att hamna i hemlöshet och som behöver olika former av stöd och insatser som bidrar till att öka möjligheterna att få eller behålla ett boende. En del personer kan ha social problematik och behov av olika vård- och stödinsatser. Det finns också personer som inte har andra problem än att de saknar en bostad. För denna målgrupp är det angeläget att utveckla arbetssätt och systematik med boenderådgivning. Insatsen boenderådgivning ingår i alla fokusområden.

Socialtjänsten har enligt socialtjänstlagen ansvar för att ge enskilda och barnfamiljer olika former av stöd och insatser som fungerar förebyggande mot hemlöshet. Socialtjänsten har även en skyldighet att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden i kommunen. För att kommunens invånare ska kunna få det stöd och den hjälp som de behöver är det nödvändigt att utföra en rad åtgärder, såsom att ta reda på vilka hjälpbehov som finns genom uppsökande verksamhet, informera om vilken service som finns att erbjuda samt vid behov förmedla kontakter med andra myndigheter³.

Socialtjänstens stöd i samband med att förebygga och förhindra avhysningar från bostäder kan enligt Socialstyrelsen grovt delas in i fyra faser och inriktningen bör vara att socialtjänsten ska finnas med så tidigt som möjligt i processen⁴.

Figur 2 - Socialtjänstens stöd i samband med att förebygga och förhindra avhysningar
Källa: Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar, Socialstyrelsen 2017

Socialtjänsten handlägger ärenden som är förenade med risk för avhysning och har därför en central roll i det vräkningsförebyggande arbetet. Ett framgångsrikt arbete med att förebygga avhysningar förutsätter samarbete mellan socialtjänsten, hyresvärdar, budget- och skuldrådgivning och Kronofogden. Därutöver är det avgörande att socialtjänsten tidigt tar kontakt med hyresgästen och erbjuder råd och lämpliga stödinsatser. Hyresgästen har ett eget ansvar att söka hjälp men i vissa fall kan personen vara förhindrad att ta det ansvaret och behöver därför information om vilken hjälp som finns. I vissa fall kan personen behöva motiveras att ta emot hjälp.

Personer som en gång blivit avhysta har svårt att komma tillbaka till den ordinarie bostadsmarknaden. Cirka 20 procent av de som är hemlösa har någon gång blivit avhysta

³ 2 kap. 1 §, 3 kap. 1 och 4 §§ Socialtjänstlagen (2001:453)

⁴ Socialstyrelsens vägledning "Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar" 2017-11-11, www.socialstyrelsen.se

och även barnfamiljer berörs av avhysningar, vilket innebär att familjer utsätts för stora påfrestningar som kan komma att påverka barnens trygghet, hälsa och skolgång under lång tid framöver. Avhysningar innebär personligt lidande och kostnader för samhället.

Målsättningen är att inga barnfamiljer ska avhysas. Regeringen och kommunfullmäktige i Göteborg har tydligt uttalat en ambition om att förhindra vräkning av barnfamiljer. I samband med att barnkonventionen blir svensk lag är det viktigt att skapa en gemensam förståelse för vad det konkret innebär för arbetet med barnfamiljer som riskerar att avhysas från bostaden och hamna i hemlöshet. I det förebyggande arbetet är det viktigt att uppmärksamma trångbodda familjer som är i riskzonen för avhysning.

Hemlösa personer eller personer som riskeras att avhysas ska få likvärdig och adekvat hjälp av socialtjänsten som grundar sig i behovet av insats. Det är därför angeläget att socialtjänsten fortsatt utvecklar rutiner och arbetssätt som stöd för likvärdig bedömning av insatsbehov. Förslag om åtgärder behöver hanteras inom ramen för de plattformsarbeten som redan finns.

1.1 Utveckla insatser för att förebygga hemlöshet

Bakgrund: Socialtjänsten har enligt socialtjänstlagen (2001:453) ansvar för att ge enskilda individer olika former av stöd och insatser som fungerar förebyggande mot hemlöshet samt en skyldighet att genom uppsökande verksamhet främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden i kommunen. För att kommunens invånare ska kunna få det stöd och den hjälp som de behöver är det nödvändigt att utföra en rad åtgärder, såsom att ta reda på vilka hjälpbehov som finns genom uppsökande verksamhet, informera om vilken service som finns att erbjuda samt vid behov förmedla kontakter med andra myndigheter. Socialtjänstens stöd i samband med att förebygga och förhindra avhysningar från bostäder bör enligt Socialstyrelsen komma in så tidigt som möjligt i processen.

Socialtjänsten behöver fortsätta arbetet med metodutveckling och definiera gemensamma utgångspunkter i hemlöshetsarbetet. Socialstyrelsen har tagit fram rekommendationer om indirekt förebyggande insatser, läs mer på kunskapsguiden.se. Socialtjänsten har även ett tydligt ansvar att aktivt verka för att samverkan med andra aktörer kommer till stånd, till exempel hälso- och sjukvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Kronofogden. Samverkan med idéburna organisationer och hyresvärdar är också angeläget.

Det är angeläget att socialtjänsten fortsatt utvecklar rutiner och arbetssätt för likvärdig och adekvat bedömning av insatsbehov för personer som riskerar att avhysas eller befinner sig hemlöshet. Inom ramen för arbetet ska nuvarande vägledning för bistånd till boende revideras och ett gemensamt bedömningsstöd för rätten till bistånd till boende, gemensamma rutiner, informationsmaterial och utredningsdokument tas fram och implementeras. Arbetet ska även syfta till att ta fram en gemensam struktur och gemensamma metoder för stadsdelarnas vräkningsförebyggande arbete och boendecoachning.

Åtgärd: Stadsdelsnämnderna (nya nämnder IFO, FH) ska inom ramen för nuvarande plattformsarbete utveckla rutiner för handläggning och gemensamt arbetssätt för likvärdig och korrekt bedömning insatsbehov för målgruppen hemlösa. Arbetet ska även syfta till att ta fram en gemensam struktur och gemensamma metoder för stadsdelarnas vräkningsförebyggande arbete och boendecoachning. I arbetet ska hänsyn tas till att konventionen för barns rättigheter inkorporeras i svensk lagstiftning den 1 januari 2020. Barnrättsperspektivet ska lyftas in i de rutiner som tas fram.

1.2 Ta fram riktlinjer för hushåll som riskerar att avhysas

Bakgrund: Sedan 2012 finns av kommunfullmäktige beslutade riktlinjer för att förebygga avhysning av hushåll med barn⁵. Det saknas dock riktlinjer som gäller alla hushåll som riskerar att avhysas. Socialstyrelsen har tagit fram rekommendationer för arbetet med att förebygga avhysningar, läs mer på kunskapsguiden.se

Arbetet med att förebygga avhysningar organiseras på olika sätt i stadsdelarna, nivå och kvalitet i det vräkningsförebyggande arbetet skiljer sig åt stadsdelarna emellan. I vissa stadsdelar ingår det vräkningsförebyggande arbetet som en del i den ordinarie verksamheten. Andra stadsdelar har anställt särskild personal som arbetar riktat mot hyresvärdar och enskilda personer för att hitta fungerande lösningar vid risk för avhysning. Oavsett hur stadsdelarna organiserar arbetet underlättar det om det finns en tydlig kontaktväg till socialtjänsten när det gäller risk för avhysning, exempelvis en funktionsbrevlåda eller ett direktnummer. Det är viktigt att samverkansparter och allmänhet får kontakt med rätt instans inom socialtjänsten inom rimlig tid.

Alla bolag inom Förvaltnings AB Framtiden arbetar vräkningsförebyggande, men arbetet är organiserat på olika sätt. Störningsjouren hanterar en del av arbetet med att förebygga avhysningar när det gäller störningsärenden och hyresskulder medan vissa bolag och distrikt i koncernen hanterar frågan internt. En ambition är att hyresvärdarna tillsammans med socialtjänsten gör gemensamma hembesök hos hyresgäster som har hyresskuld eller har stört omgivningen. De kommunala bostadsföretagen utgår från stadens riktlinjer för att förhindra avhysning av barnfamiljer.

Andelen hyresrätter i Göteborg är cirka 47 procent, cirka 133 000 lägenheter. Av dessa äger privata bostadsföretag 22 procent och därför är det viktigt att privata hyresvärdar involveras i arbetet med att minska avhysningar.

Utifrån ovanstående är det angeläget att ta fram riktlinjer som gäller alla hushåll som riskerar att avhysas, inte endast för hushåll med barn. I riktlinjen ska ansvarsförhållande och samverkan mellan fastighetsägare och stadsdelarnas socialtjänst när det gäller barnfamiljer, äldre och personer med funktionsnedsättning särskilt beaktas. I samband med att nya riktlinjer tas fram bör även nuvarande riktlinjer för att förebygga avhysning av hushåll med barn utvärderas.

Åtgärd: Kommunstyrelsen ska, tillsammans med medverkande parter, ta fram riktlinjer som gäller alla hushåll som riskerar att avhysas, inte endast för hushåll med barn. Riktlinjer ska fastställas i kommunfullmäktige under planperioden.

Medverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden (störningsjouren), stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH, ÄO), fastighetsnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice (budget- och skuldrådgivning), privata fastighetsbolag, Kronofogden, Fastighetsägarna GFR

1.3 Utveckla samverkan för att förebygga avhysning av äldre personer

Bakgrund: För att bättre kunna nå målgruppen äldre i riskzon för avhysning och säkerställa att alla i målgruppen erbjuds adekvata stödinsatser är det viktigt att den del av socialtjänsten som möter äldre har goda kunskaper om ovanstående risker och vilka stödinsatser som kan sättas in för att förebygga avhysning.

⁵ Förslag till riktlinjer för det vräkningsförebyggande arbetet i Göteborg, se KF_Handling_2012_nr_174. Dnr 0983/10, www.goteborg.se.

Enligt Kronofogdens statistik ökar andelen personer som är 65 år och äldre bland de som blir avhysta från sin bostad. En riskgrupp är äldre som drabbats av demens och har en oförmåga att betala hyran eller inte längre klarar av att sköta sin bostad. En annan riskgrupp är personer med låga pensioner som inte klarar av hyreshöjningar i samband med till exempel omfattande renoveringar.

Äldre personer som lever i hemlöshet är särskilt utsatta både fysiskt och psykiskt. Många lider av demenssjukdom eller annan kronisk somatisk sjukdom och missbruksproblematik förekommer ofta i gruppen. Det är därför av stor vikt att socialtjänsten arbetar aktivt för att förhindra avhysning av äldre personer.

Arbetet med att förebygga avhysning organiseras på olika sätt i stadsdelarna. I några stadsdelar ingår Äldreomsorgen i organisationen av arbetet tillsammans med Individ- och familjeomsorgen, medan ansvaret för det förebyggande arbetet i andra stadsdelar enbart är organiserat på Individ- och familjeomsorgen. För ett framgångsrikt vräkningsförebyggande arbete med målgruppen är det nödvändigt att samverkan sker mellan Individ- och familjeomsorgen samt Äldreomsorgen.

Åtgärd: Stadsdelsnämnderna (nya nämnder IFO, ÄO) ska säkerställa att samverkan sker mellan Individ- och familjeomsorg, Funktionshinder och Äldreomsorg samt att äldre som befinner sig i riskzon för avhysning erbjuds adekvata stödinsatser.

1.4 Utveckla boenderådgivningen

Bakgrund: I takt med att den strukturella hemlösheten ökar finns ett ökat behov av en gemensam systematisk hantering av rådgivning för de som söker boende. I stadsdelsförvaltningarna finns det olika varianter av verksamheter som ger bostadslösa boenderådgivning. Många medborgarkontor erbjuder stöd i hur man söker bostad. Ofta finns också särskilda boendepedagoger eller boendekonsulenter inom individ- och familjeomsorgen som ger boenderådgivning.

Boplats Göteborg fungerar som bostadsförmedling sedan den 1 september 2019 och förmedlar alla lägenheter efter kötid. Boplats kundtjänst hjälper till med information, registrering och bostadssökande på boplats.se för de sökande som har behov av det. På Boplats webbplats finns viss information på flera olika språk.

Arbetet med att skapa en plattform för kunskap och kompetensutveckling inom området boenderådgivning har redan påbörjats. Syftet är att utveckla och kvalitetssäkra stadens boenderådgivning och att skapa en likvärdig boenderådgivning för alla kommuninvånare. Inom ramen för plattformen ska ett gemensamt informationsmaterial tas fram som ska användas av alla verksamheter inom Göteborgs Stad som ger boenderådgivning/information till bostadssökande.

Åtgärd: Boplats Göteborg ska, tillsammans med medverkande parter, färdigställa arbetet med att skapa en plattform för kunskap och kompetensutveckling inom boenderådgivning. Syftet med plattformen är att utveckla och kvalitetssäkra stadens boenderådgivning för att skapa en likvärdig boenderådgivning för alla kommuninvånare.

Medverkande part: Stadsdelsnämnder (ny nämnd IFO), fastighetsnämnden, social resursnämnd (ny nämnd IFO)

Fokusområde 2 – Möta den akuta hemlösheten

Socialtjänsten kan erbjuda akuta insatser till personer som befinner sig i hemlöshet. Utifrån bostadsbristen blir många hushåll kvar i tillfälliga boendelösningar under en längre tid, med negativa effekter för den enskilde och med ökade kostnader för köpta boenden. Social resursförvaltning ansvarar för kommunens akutboenden, därutöver finns platser inom idéburna organisationer eller genom andra upphandlade aktörer. För personer i långvarig hemlöshet med missbruk och psykisk ohälsa finns möjligheten till bostad via modellen Bostad först⁶.

Social resursförvaltning driver uppsökande arbete för att erbjuda hjälp till enskilda personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar. Det finns en grupp av hemlösa som har vistats i akut hemlöshet under en längre period och som har behov av insatser från socialtjänsten, men som inte själva söker hjälp och stöd. Det är viktigt att dessa personer får tillgång till de insatser de har behov av och på sikt ges förutsättningar att lämna hemlösheten.

Alltjämt är försörjning grundläggande för att få och behålla en bostad, samtidigt som att ha någonstans att bo är en förutsättning för att kunna klara att arbeta eller att tillgodogöra sig insatser som leder mot egen försörjning och arbete. Det är därför angeläget att staden tillsammans med idéburna organisationer ökar möjligheterna till sysselsättning och socialt umgänge för personer i hemlöshet. Kompetenscenter inom förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning är en möjlighet för hemlösa personer som ska ta sig vidare från sysselsättning och andra främjande aktiviteter till egen försörjning och arbete.

Huvudparten av de barnfamiljer som söker hjälp för sin bostadssituation hos socialtjänsten gör det på grund av att de inte har haft möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Utgångsläget är att dessa familjer oftast behöver flytta runt i olika egna kortsiktiga boendelösningar och inte sällan i trånga boendemiljöer. Dessa familjer har oftast sämre ekonomiska förutsättningar och bristande förankring i samhället. En stor andel av föräldrarna är nyanlända, vilket ofta innebär behov av samhällsvägledning och stöd i bostadssökande.

2.1 Utveckla det uppsökande arbetet

Bakgrund: Social resursförvaltning bedriver uppsökande verksamhet för att informera om hjälp till personer som sover i offentliga lokaler, trappuppgångar eller utomhus. Den uppsökande verksamheten ska särskilt inrikta sig på personer som av olika orsaker kan antas behöva stöd och hjälp av socialtjänsten och som själva inte söker den hjälp de behöver. Ett aktivt uppsökande arbete är ofta en förutsättning för att nå dessa personer och för att kunna erbjuda dem individuellt anpassade insatser.

Uppsökarverksamheten inom social resursförvaltning möter bland annat en grupp personer som har haft kontakt med verksamheten under flera år och som tenderar att bli kvar i akutboenden under långa perioder. Målgruppen är i behov av insatser från socialtjänsten men söker inte själva hjälp och stöd. För att dessa personer i större utsträckning ska få tillgång till de insatser som de har behov av och på sikt kunna lämna ett liv i hemlöshet, krävs ett aktivt uppsökande motivationsarbete och en nära samverkan med socialtjänsten och idéburna organisationer. Övriga samverkanspartner är bland annat Socialjouren, Citygruppen, Mobila fältteamet, Mikamottagningen och vårdcentralen för hemlösa.

⁶ [Avsiktsförklaring om anskaffning av bostäder i Göteborg](http://www.boendeportalen.goteborg.se), www.boendeportalen.goteborg.se

De idéburna organisationerna möter hemlösa personer som inte har kontakt med socialtjänsten, exempelvis personer som lever i ett aktivt missbruk eller med psykisk ohälsa. Det är angeläget att dessa personer förmedlas kontakt med socialtjänsten för en planering till en mer långsiktig boendelösning.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, fortsatt utveckla och stärka samverkan kring personer med lång tid i hemlöshet som inte själva söker stöd och hjälp av socialtjänsten. Syftet med åtgärden är att dessa personer i större utsträckning ska få tillgång till de insatser de har behov av och på sikt kunna lämna ett liv i hemlöshet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), idéburna organisationer

2.2 Tillhandahålla nödbiståndsboenden med god kvalitet för strukturellt bostadslösa barnfamiljer

Bakgrund: Majoriteten av föräldrarna i de barnfamiljer som söker bistånd till boende hos socialtjänsten gör det på grund av att de inte har haft möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. De flesta saknar arbete, nätverk och kötid på Boplats eller andra bostadsförmedlingar. Merparten av föräldrarna är också födda utanför Europa, vilket ofta innebär behov av samhällsvägledning och stöd i bostadssökande.

Den 1 maj 2019 införde stadsdelarna en ny rutin för handläggning av nödbistånd⁷ till boende för personer och familjer som efter en individuell prövning inte bedöms uppfylla kriterierna för rätten till bistånd till boende, enligt socialtjänstlagen. Detta på grund av att rättspraxis inte ger stöd för att bevilja dessa personer och familjer annat bistånd än tillfälligt tak över huvudet för att undvika nöd. Rutinen innebär att personer utan sociala problem, så kallade strukturellt hemlösa, och som står helt utan tak över huvudet i första hand beviljas kontanta medel för att själva ordna tillfälligt boende. I särskilda fall beviljas en placering i ett tillfälligt boende, så kallat nödbiståndboende, istället för kontanta medel. Detta till exempel när en barnfamilj inte bedöms kunna ordna tak över huvudet med hjälp av kontanta medel.

Nödbiståndsboenden som vänder sig till barnfamiljer utan social problematik ska ha en tillräckligt god kvalitet. Med god kvalitet menas att boendet ska uppfylla en skälig levnadsnivå ur ett barnperspektiv. Detta innebär bland annat att det i boendet ska finnas möjlighet till vila, lek och fritid för barnen. Barnen ska ha tillgång till egen sovplats och det ska finnas hygienutrymmen av god standard. Det bör även finnas tillgång till plats för matlagning, förvaring av mat samt tvättstuga. Boendet ska även vara tryggt för barnen vilket exempelvis innebär att det inte får vistas personer med missbruksproblematik i boendet. För att bibehålla kontinuitet med exempelvis vård, skola och förskola ska staden undvika att barnfamiljer flyttar runt mellan olika tillfälliga boendelösningar⁸.

För att minimera tiden i boendet ska föräldrarna erbjudas boendecoaching i bostadssökande. Vid erbjudande om egen bostad är det viktigt att säkerställa att familjerna förstår innebörden i erbjudandet och vad ett eventuellt nej tack till erbjuden bostad kan innebära för den fortsatta biståndsätten. För de familjer som har behov av samhällsvägledning ska detta också tillgodoses.

⁷ Kommunstyrelsen beslutade 2019-08-21 att avslå yrkande om att upphäva den staden-gemensamma rutinen om nödprövning/nödbistånd boende. Rutinen kommer att följas upp på hela staden nivå våren 2020.

⁸ Barnombudsmannen "Inget rum för trygghet – barn och unga om vräkning och hemlöshet" 2016, s.31

För de barnfamiljer som bedöms tillhöra en särskilt utsatt grupp och ha speciella svårigheter att ordna bostad på egen hand finns möjlighet till mer långsiktiga boenden inom stadens boendeverksamhet eller i upphandlade boenden.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, tillgodose att utbud av tillfälliga boenden, så kallade nödbiståndsboenden, och boendecoaching möter behovet. Social resursförvaltning ska även ansvara för att tillse att de tillfälliga boenden som vänder sig till hemlösa barnfamiljer är av god kvalitet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (ny nämnd IFO) SPINK- samlad placerings- och inköpsfunktion

2.3 Utveckla planering och samordning för en mer långsiktig boendelösning

Bakgrund: Kommunen har tillgång till ett antal boendeplatser och lägenheter med varierande grad av stödinsatser. Utöver dessa tillhandahåller även upphandlade organisationer ett antal boendeplatser. Totalt finns det cirka 2 000 boendeplatser och lägenheter, utöver de cirka 1 000 kommunala kontrakt som förvaltas av fastighetskontoret. De flesta boendena är för personer med missbruksproblem eller för personer med psykiska funktionsnedsättningar, men det finns även drogfria boenden.

En del av de hemlösa personerna som bor i jour- och akutboenden tenderar att bli kvar i det tillfälliga boendet längre än nödvändigt, vilket försvårar och förlänger personens väg till ett mer stadigvarande boende. Det pågår ett arbete inom social resursförvaltning (Pilot hemåt) som syftar till att utveckla planering och samordning kring den boende för en mer långsiktig boendelösning.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, verka för en mer samlad planering och samordning till en mer långsiktig boendelösning i verksamheter som tillhandahåller akuta boendelösningar för olika målgrupper. Planering och samordning ska genomföras tillsammans med ansvarig placerande stadsdel.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), idéburna organisationer

2.4 Utveckla en samlingspunkt för personer i hemlöshet

Bakgrund: Inom social resursförvaltning pågår ett arbete med att utveckla ett Center mot hemlöshet i samverkan med idéburna organisationer. Detta görs utifrån tidigare uppdrag i stadens budget för 2015 ”Ett Hemlösas hus som en träff- och kontaktpunkt för hjälp och stöd åt hemlösa ska inrättas i samverkan mellan olika aktörer” och utifrån hemlöshetsplan för 2015–2018.

Center mot hemlöshet ska fungera som en samlingspunkt för personer i hemlöshet där de kan få hjälp att hitta till rätt instans. Det pågår ett arbete med att skapa en webbplats. Syftet med webbplatsen är att underlätta för personer att hitta relevant och korrekt information och den riktar sig till såväl personer i hemlöshet som till socialtjänst och allmänhet. Genom att informationen finns tillgänglig dygnet runt förväntas den avlasta andra stödinstitanser för målgruppen. Från webbplatsen ska användare kunna hämta information om serviceinsatser, sysselsättning, sociala aktiviteter, kalendarium, kontaktuppgifter och mycket annat. Den fungerar också som en anslagstavla med aktuell information för de som berörs. Eftersom den är öppen för alla medborgare möjliggör den också för privatpersoner att engagera sig. Webbplatsen tas fram i samverkan med idéburna

organisationer, brukare, hälso- och sjukvård och stadsdelarna. Därutöver finns det en verksamhetslokal tillgänglig för målgruppen. I lokalen anordnas workshops och föreläsningar.

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta arbetet med att utveckla en samlingspunkt för personer som lever i hemlöshet.

Medverkande parter: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH, ÄO), idéburna organisationer, brukare, hälso- och sjukvården

Fokusområde 3 – Steget vidare till egen bostad

Den sekundära bostadsmarknaden består av kommunernas utbud av boendelösningar för personer som av olika anledningar inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Arbetssättet innebär att kommunen hyr en bostad av ett kommunalt eller privat bostadsföretag vilken sedan hyrs ut i andra hand till den boende. Till boendet kopplas varierande nivåer av stöd och tillsyn. En del bostäder fungerar som genomgångsbostäder under en begränsad tid. Andra bostäder, som kommunala kontrakt, ger möjlighet till övertag av förstahandshyresavtalet efter 18 månaders fungerande boende.

För personer som saknar bostad vid utskrivning från sjukhus, villkorlig frigivning efter avtjänat fängelsestraff eller avslutad vistelse på behandlingshem är det viktigt att den enskilde får tillgång till insatser som minskar risken för återfall i missbruk, psykisk ohälsa och/eller kriminalitet samt ger goda förutsättningar för att återintegreras i samhället.

För hushåll som av sociala och/eller medicinska orsaker inte kan ordna en egen bostad har socialtjänsten möjlighet att ansöka om bostadsanskaffning för hushållet (kommunalt kontrakt), till fastighetskontoret. Läs mer om anskaffning av bostäder: [Avsiktsförklaring om anskaffning av bostäder i Göteborg](#).

3.1 Effektivisera användningen av lägenheter inom den sekundära bostadsmarknaden

Bakgrund: För personer som befinner sig i hemlöshet kan socialtjänsten ge bistånd till boende med olika individuellt utformade insatser. En effektiv åtgärd för personer som befinner sig i hemlöshet är långsiktiga boendelösningar, utifrån såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Detta för att åstadkomma ett så självständigt boende som möjligt med individuellt anpassade insatser och samtidigt minska användningen av kortsiktiga och tillfälliga boendelösningar. Exempel på långsiktiga boendelösningar är lägenheter med kommunalt kontrakt, lägenhetsboenden inom social resursförvaltning eller i stadsdelarnas regi alternativt upphandlade lägenhetsboenden.

Det finns stora möjligheter att effektivisera användandet av lägenheter inom den sekundära bostadsmarknaden, både utifrån en ekonomisk och social aspekt. I Göteborg finns det lägenhetsboenden med olika typer av stöd som riktar sig till hemlösa personer, exempelvis stöd- och habiliteringsboende, träningsboende och referensboende. I samband med upphandling av boende med stöd ska staden se över inriktning och begrepp för en mer effektiv användning av befintliga resurser. Inriktningen ska gå mot Bostad först-metoden och stärka det självständiga boendet utifrån den enskildes behov och önskemål, det vill säga lägenhet med individuellt stöd.

Det pågår ett arbete utifrån den föregående planen med att ersätta blockförhyrda lägenheter med integrerade lägenheter inom allmännyttans bostadsbestånd. Detta som ett led i att stärka den enskildes möjligheter till ett självständigt boende och samtidigt verka för en socialt hållbar stad. Det är viktigt att staden erbjuder stöd efter behov i de integrerade boendena. Framför allt handlar det om stöd för att individen ska kunna bo kvar i bostaden. Att ersätta blockförhyrda lägenheterna med integrerade lägenheter runt om i staden medför att personer flyttar till ett mer självständigt boende, och på sikt ges möjlighet att överta hyreskontraktet för lägenheten. Alla blockförhyrda lägenheter kommer dock inte att ersättas, då det finns hemlösa personer som vare sig vill eller kan bo utan nära stöd av personal och möjlighet till samvaro med andra.

Åtgärd: Social resursnämnd (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, effektivisera användandet av de lägenheter med varierande stöd som finns inom social resursförvaltning. Det individuellt anpassade stödet ska utgå ifrån att stärka det självständiga boendet utifrån den enskildes behov och önskemål samt leda till en egen bostad. Syftet med åtgärden är att det mångfacetterade utbudet av lägenheter med stöd anpassas utifrån behovet. Det pågående arbetet med att byta ut blockförhyrda kategoribostäder mot integrerade bostäder ska fortsätta.

Medverkande parter: Fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), lokalnämnden, Förvaltnings AB Framtiden

3.2 Utveckla stadens arbete utifrån modellen Bostad först

Bakgrund: Stadens arbete med Bostad först startade 2013 som en projektverksamhet och arbetssättet permanentades i samband med att hemlöshetsplanen antogs 2015. Sedan starten har cirka 160 hushåll erbjudits lägenhet via modellen och cirka 80 procent bor kvar med kvar med kommunalt kontrakt eller har tagit över kontraktet. I nuläget bor cirka 100 hushåll med ett andrahandsavtal, utöver dessa har 35 hushåll tagit över till egna hyresavtal. Merparten av de hushåll som har tagit över hyreskontraktet har fortfarande stöd av verksamheten.

Målgruppen som utgörs av personer med lång erfarenhet av akut hemlöshet och med missbruk eller psykisk ohälsa. Förutom att personernas långvariga situation med akut hemlöshet har fått ett slut har också deras övriga livskvalitet påverkats till det bättre.

Med bostaden som bas kan personer sedan få stöd att stärka sin förmåga att hantera det som tidigare hindrat dem från att få och behålla ett eget hem. Den som får en lägenhet inom ramen för Bostad först uppmuntras att formulera hur hen vill komma tillbaka till ett självständigt och socialt integrerat liv. Det kan handla om stöd kring ekonomi, sysselsättning, utbildning, kontakt med sjukvården eller annat stöd i det vardagliga livet. Utifrån detta får den boende erbjudande om olika insatser för att komma tillrätta med missbruk eller psykiska ohälsa.

Social resursförvaltning och stadsdelarna har verksamheter som arbetar enligt modellen Bostad först. I stadsdelarna utförs stödet av idéburna organisationer, genom avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller annan upphandling⁹. Under 2019 kommer det att finnas åtta stadsdelar som driver Bostad först. Andelen kvinnor inom Bostad först är

⁹ Göteborgs stads kategoriråd för boende har beslutat att det stöd som ges till målgruppen inom Bostad först ska upphandlas enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Nytt ramavtal ska gälla from 1 april 2021.

cirka 40 procent. Därutöver har social resursförvaltning startat Bostad först för unga vuxna, ålder 21–25 år, som är det första i sitt slag i Sverige.

Expansionsmålet för Bostad först är 170 lägenheter totalt, det vill säga antalet pågående andrahandshyresavtal med målgruppen inom Bostad först. Detta innebär att det behövs ytterligare cirka 70 lägenheter för att nå målet. Därefter kommer varje lägenhet vid uppsägning eller överlåtelse till eget hyresavtal att ersättas med ny lägenhet.

Det har startats en ledningsgrupp för Bostad först i Göteborg med representanter från stadsdelar, social resursförvaltning, Förvaltnings AB Framtiden och fastighetskontoret. Syftet med ledningsgruppen är att leda och följa upp stadens samlade Bostad först-verksamheter, bereda frågor om expansion och frågor inför beslut om förändrad inriktning. Därutöver finns en referensgrupp som syftar till erfarenhetsutbyte och metodutveckling. De idéburna organisationer som arbetar med Bostad först är adjungerade till ledningsgruppen och referensgruppen.

[En handbok om Bostad först har tagits fram av Sveriges stadsmissioner](#)

[En skrift om Bostad först har tagits fram av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR](#)

Åtgärd: Social resursförvaltning (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta att utveckla stadens arbete utifrån modellen Bostad först genom att ta fram gemensamma riktlinjer för arbetet. I takt med att antalet personer och lägenheter inom Bostad först utökas är det särskilt angeläget att metod och arbetssätt kvalitetssäkras. Staden behöver även stärka den enskildes möjligheter att ingå i olika sociala sammanhang.

Medverkande parter: Fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder (ny nämnd IFO), idéburna organisationer, Förvaltnings AB Framtiden

3.3 Samordna insatser vid utskrivning från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem

Bakgrund: För personer som saknar bostad vid utskrivning från sjukhus, villkorlig frigivning efter avtjänat fängelsestraff eller avslutad vistelse på behandlingshem är det viktigt med insatser som minskar risken för återfall i missbruk, psykisk ohälsa och/eller kriminalitet. Här är bostad, sysselsättning och försörjning viktiga insatser. För att personen ska få tillgång till dessa insatser, som ges av olika huvudmän, krävs en samordning av insatserna i god tid inför utskrivning.

Det finns en gemensam riktlinje för in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Västra Götaland¹⁰. Vid behov av samordnade insatser efter utskrivning, och om personen samtycker till det, ska en samordnad individuell plan (SIP) upprättas. I planen ska det framgå vilken aktör som ansvarar för vilka insatser.

Den gemensamma riktlinjen för samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredningar om kontraktsvård och placeringar för vårdvister¹¹ är styrande för hur socialtjänsten och kriminalvården ska samverka vid vårdvistelse och kontraktsvård. I samband med kontraktsvård och vårdvistelse ska en gemensam plan upprättas tillsammans med

¹⁰ Gemensam riktlinje om in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Västra Götaland, gällande from 2018-09-25 tom 2020-11-30.

¹¹ Gemensam riktlinje för samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredning om kontraktsvård och placeringar för vårdvistelse, Riktlinjen är antagen i BEROSAM 2018-01-31 och gäller för perioden 2018-02-01 till 2019-12-31

personen. Socialtjänsten är ansvarig för fortsatt samordning och för att uppföljning sker av planen utifrån personens behov. Sjukvården kan vara en viktig part i planering av den fortsatta vården. I de fall sjukvården deltar gäller rutiner för samordnad individuell plan (SIP).

Även efter avslutad vistelse på behandlingshem är det viktigt att personen får tillgång till insatser som minskar risken för återfall och ger goda förutsättningar att återvända till vardagen med bevarad drogfrihet/nykterhet. Också här är bostad, sysselsättning och försörjning viktiga insatser. Inför planerad utskrivning från behandlingshem bör en plan för utslussning och insatser efter avslutad behandling upprättas. Vid behov av insatser från annan huvudman ansvarar socialtjänsten för att initiera behov av samordnad planering. Sjukvården kan vara en viktig part i planering av den fortsatta vården. I de fall sjukvården deltar gäller rutiner för samordnad individuell plan (SIP).

Det finns ingen särskild förtur till lägenhet för personer som skrivs ut från institution men de kan få lägenhet med kommunalt kontrakt via samarbetsavtalet på samma villkor som andra förtursgrupper.

Åtgärd: Stadsdelsnämnderna (ny nämnd IFO) ska, tillsammans med medverkande part, säkerhetsställa att den gemensamma riktlinjen för samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredning om kontraktsvård och vid placering för vårdvistelse följs. Samarbetet ska initieras i god tid och båda parter ska ta ett aktivt ansvar för samverkan. En gemensam plan ska upprättas tillsammans med den enskilde. Socialtjänsten är ansvarig för fortsatt samordning och för att uppföljning sker av planen utifrån den enskildes behov.

Medverkande part: Kriminalvården Göteborg

Fokusområde 4 – Bostadsförsörjning för alla

Hemlöshetsfrågan befinner sig i skärningspunkten mellan socialtjänstens ansvar och det ansvar som vilar på kommunen, att skapa förutsättningar för en bostadsförsörjning för alla. Hemlöshetens orsaker är flera och lösningarna behöver anpassas därefter.

Hemlöshetens utveckling i Göteborg, och även nationellt, visar på en ökning av andelen hushåll i hemlöshet som saknar social eller medicinsk problematik (strukturell hemlöshet). Den strukturella hemlösheten förklaras främst av situationen på bostadsmarknaden där bostadsbyggandet inte hållit jämna steg med befolkningsutvecklingen. Hushåll med sämre ekonomiska förutsättningar samt bristande förankring och kontaktnät hamnar ofta i olika tillfälliga boendelösningar.

Bostadsbristen bidrar även till trångboddhet, framför allt i Angered, Östra Göteborg och Västra Hisingen. Bland de personer som befinner sig i akut hemlöshet är närmare 65 procent födda utomlands. En stor andel av dessa personer utgörs av anknytningsfamiljer och självbosatta nyanlända som inte lyckats ordna en bostad på egen hand. Avsaknad av en egen bostad är en försvårande omständighet för nyanländas möjlighet till integration. Bostadsbristen gör det därmed svårare för kommunen att nå målen i arbetet för en mer jämlik stad.

Lösningen på den strukturella delen av hemlösheten står inte att finna inom socialtjänsten. Istället behöver lösningarna ta sin utgångspunkt i den generella bostadsförsörjningen. Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun planera för

bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla kommuninvånare att leva i goda bostäder. Göteborgs Stad har fastställt riktlinjer för bostadsförsörjning, som under 2020 kommer att revideras. En viktig utgångspunkt i arbetet blir fördjupade analyser och strategier för säkra tillgången av bostäder för hushåll som idag har en svag ställning på bostadsmarknaden. Det handlar dels om att öka byggtakten generellt, men även att utveckla bostadsförsörjningen för att fler hushåll med lägre inkomster får tillgång till en bostad¹².

Bostadsförsörjningen är ett komplext fält som ska hantera en rad olika behov. Det pågår ett intensivt arbete i staden för att öka bostadsbyggandet, som nu börjar ge effekt. Under 2018 färdigställdes 3 200 bostäder vilket är den högsta nivån sedan miljonprogrammet. Bedömningen framåt visar på en ytterligare ökning med ett färdigställande om 4000–5000 bostäder per år under 2019 och 2020. Fastighetsnämnden har ett mål om ett färdigställande av 20 000 bostäder fram till 2022. En väsentlig osäkerhetsfaktor i sammanhanget är utvecklingen av konjunkturen.

Möjligheterna att tillgodose bostadsbehoven på kort sikt sker främst genom omsättningen inom det befintliga bostadsbeståndet, där det finns en stor andel hyresrätter med lägre hyresnivåer. Nyproduktionen bidrar till en ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Sammantaget ska nyproduktionen av bostäder och omsättningen i det befintliga bostadsbeståndet resultera i ett blandat utbud av bostäder, som möjliggör en bostadsförsörjning för en rad olika gruppers behov och förutsättningar.

Att socialtjänsten utifrån dess yttersta ansvar tvingas lösa boendesituationen för personer som inte tillhör målgruppen riskerar att ta resurser från arbetet med de mest utsatta individerna. Ett markant ökat utbud av bostäder medför att fler kan lösa sin boendesituation på egen hand och antalet personer som söker hjälp av socialtjänsten minskar.

Byggaktörernas förmåga och vilja till socialt ansvarstagande är av stor betydelse när fastighetsnämnden anvisar mark för byggande. Fastighetsnämnden begär att byggaktörer upplåter bostäder för kommunens boendesociala arbete. Detta sker antingen genom den avsedda nyproduktionen eller i byggaktörens övriga befintliga bostadsbestånd. Att värna och utveckla tillflödet av lägenheter från kommunala och privata fastighetsägare är avgörande i arbetet för att motverka hemlöshet.

4.1 Säkra tillgången till bostäder för hemlösa

Bakgrund: Staden har ett väl utvecklat system med förtursverksamhet till bostad för hushåll som på grund av sociala eller medicinska skäl inte själv kan ordna med bostad. Socialtjänsten skickar årligen in cirka 600 remisser om kommunalt kontrakt till fastighetskontoret. Cirka 80 procent av remisserna godkänns. Efter godkänd remiss hyr hushållet en lägenhet i andrahand av kommunen. Efter 18 månaders fungerande boende inleds ett överlåtelseförfarande. Det är framför allt de kommunala bostadsföretagen som levererar lägenheter till kommunens förtursverksamhet, men under senare år har antalet och andelen lägenheter från privata bostadsföretag ökat.

Fastighetskontoret äskar årligen lägenheter från de kommunala bostadsföretagen för olika boendesociala behov. Därutöver ska privata byggaktörer som har fått markanvisning på

¹² En viktig förutsättning för bostadsförsörjningen är att fastighetsägarnas villkor för godtagbara inkomstkällor vidgas till att även omfatta inkomst från exempelvis försörjningsstöd och sjukförsäkring. I detta avseende har Förvaltnings AB Framtiden tagit ett viktigt beslut som innebär att allmännyttan i Göteborg har tagit bort samtliga inkomstkrav.

kommunens mark lämna lägenheter utifrån kommunens behov. Lägenheterna kan lämnas ur befintligt bostadsbestånd eller i nybyggnationen. Arbetet med att säkra tillgången till lägenheter behöver kontinuerligt följas upp och säkras utifrån aktuella behov. Att värna och utveckla tillflödet av lägenheter från kommunala och privata bostadsföretag är avgörande i arbetet för att motverka hemlöshet.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, fortsatt säkra tillgången till lägenheter för hushåll som av sociala eller medicinska skäl inte kan ordna en bostad på egen hand.

Medverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden, privata bostadsföretag, stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH)

4.2 Ta fram en handlingsplan för anvisade nyanlända i genomgångsbostäder

Bakgrund: Den 1 mars 2016 trädde Bosättningslagen ikraft. Lagen innebär att alla kommuner i landet är ansvariga för att ordna med boende för anvisade nyanlända med kommunplacering. Antalet kommunmottagna i Göteborg uppgår under perioden 2016 – 2018 till cirka 2 700 personer, varav cirka 850 är barn. Därutöver finns cirka 3 000 personer som söker asyl och bor i eget ordnat boende i Göteborg.

Under perioden 2016–2018 har staden tilldelat de anvisade hushållen cirka 1 150 lägenheter. Boendetiden är bestämd till maximalt fyra år för hushåll med endast vuxna och maximalt fem år för barnfamiljer¹³. Under hyrestiden söker hyresgästerna en mer permanent bostad. Lägenheterna är geografiskt jämt fördelade över staden och 70 procent av lägenheterna ägs av Förvaltnings AB Framtiden, 20 procent av privata bostadsföretag och 10 procent utgörs av övriga boendelösningar. Under åren 2020–2022 ska cirka 1 150 hushåll ha ordnat annat boende och flytta ut från sin nuvarande lägenhet. Den genomsnittliga kötiden för att få en lägenhet i Göteborg är cirka 5–6 år. De första hyresavtal löper ut till sommaren 2020. Kommunen har inrättat boendeteam för att stödja de nyanlända i sökandet efter bostad. Det är angeläget att kommunen i samverkan med berörda bostadsföretag tar fram en handlingsplan med syfte att minimera riskerna för en ökad akut hemlöshet.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, ta fram en handlingsplan med syftet att minimera riskerna för en ökad akut hemlöshet inför att hyreskontrakten i de så kallade genomgångslägenheterna för anvisade nyanlända löper ut. Handlingsplanen ska särskilt fokusera på de barn som riskerar hamna i akut hemlöshet.

Medverkande part: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), social resursnämnd (ny nämnd IFO), kommunala fastighetsbolag, privata fastighetsbolag, förskolenämnden, grundskolenämnden

4.3 Tydliggöra roller inom hemlöshetsområdet

Bakgrund: Hemlöshetsplanen anger den långsiktiga inriktningen och målsättningen i stadens arbete. Arbetet mot hemlöshet behöver vara långsiktigt och systematiskt. Utgångspunkten är att arbetet, där så är möjligt, sker utifrån beprövad erfarenhet eller evidens. Berörda organisationer inom hemlöshetsområdet behöver kontinuerligt arbeta med metodutveckling och omvärldsbevakning utifrån sina respektive roller. Erfarenheter ska spridas i staden genom befintliga samverkansgrupperingar.

¹³ Fastighetsnämnden har den 21 oktober 2019 beslutat att barnfamiljer får en förlängd boendetid med ytterligare ett år, till maximalt fem år. Hushåll som enbart består av vuxna individer, 18 år eller äldre den dag som kontraktet löper ut, måste flytta senast fyra år efter inflyttningsdagen.

Arbetet för att motverka hemlöshet involverar en bredd av aktörer och samverkanspartners. Internt i kommunen är det främst fastighetskontor, stadsdelsförvaltningar, social resursförvaltning och de kommunala bostadsföretagen som är berörda. Andra nyckelaktörer är idéburna organisationer, upphandlade företag och privata fastighetsägare.

Kommunen har tagit ett kommunövergripande grepp om hemlöshetsfrågan på direktörs och VD-nivå, det finns sedan 2006 en ledningsgrupp för bostadsförsörjning för särskilda grupper till vilken en rad undergrupper rapporterar. I mars 2018 inrättade kommunen en samlad planerings- och inköpsfunktion (SPINK) för sektor Individ- och familjeomsorg och funktionshinder med syfte att stärka samordningen av kommunens köp av vård, boende och omsorg (bland annat boendeplatser). På uppdrag av sektorscheferna IFO-FH har SPINK i samverkan med stadsdelar, leverantörer och förvaltningen för inköp och upphandling upprättat en långsiktig inköpsstrategi med bland annat kategoristyrning¹⁴ för IFO-FH. För att säkerställa en fortsatt effektiv samverkan bör en översyn göras avseende syfte och roller för befintliga lednings- och arbetsgrupper med koppling till hemlöshetsområdet.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, genomföra en översyn av befintliga grupper inom hemlöshetsområdet för att tydliggöra syfte och roller.

Medverkande part: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH), kommunstyrelsen, social resursnämnd (ny nämnd IFO), nämnden för inköp och upphandling

4.4 Utveckla kartläggning av hemlöshet

Bakgrund: Arbetet mot hemlöshet förutsätter relevant och tillförlitlig statistik samt uppföljning. Staden har sedan flera år genomfört årliga mätningar av hemlöshetens omfattning och karaktär. Kartläggningar visar hur många hemlösa som finns i Göteborg vid en given tidpunkt och samlar bakgrundsfakta om hemlöshet. Resultatet används som planeringsunderlag av politiker, tjänstemän och andra aktörer för att bättre möta hemlösas behov av bostad, boende och stöd.

Stadens kartläggningar har legat till grund för flera satsningar, till exempel tillfördes 30 procent fler lägenheter med kommunalt kontrakt under perioden 2015–2018. Ytterligare två satsningar som har gjorts utifrån stöd i kartläggningar är lägenheter till målgruppen inom *Bostad först* och lägenheter med egna hyresavtal till målgruppen inom *Bostadslösa barnfamiljer*.

Hemlösheten ska fortsätta kartläggas utifrån [Socialstyrelsens definition av hemlöshet](#), särskilt fokus ska vara på de hushåll som befinner sig i akut hemlöshet. Definitionen beskriver fyra situationer som personer kan befinna sig i under en kortare eller längre tid. Det är viktigt att betona att definitionen är bred och därför rymmer en stor spännvidd av olika målgrupper, från personer som bor utomhus eller i offentliga utrymmen till hushåll som bor i vanliga lägenheter som kan överlåtas till eget.

Staden behöver säkerställa den fortsatta kartläggningen av hemlösheten. För att kunna genomföra kartläggningar måste en ny systemlösning tas fram eftersom nuvarande lösning ingår i en systemmiljö som ska avvecklas på sikt. Utöver detta ska möjligheten till kopplingar med socialtjänstens verksamhetssystem Treserva undersökas.

¹⁴ Kategoristyrning innebär att inköpen kategoriseras för att kunna fokusera på respektive leverantörsmarknad samt nå besparingar och kvalitetsaspekter.

Åtgärd: Fastighetsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, utveckla stadens kartläggning av hemlöshet. Resultatet av kartläggningarna ska användas som underlag för uppföljning av hemlöshetsplanen och för att öka kunskapen hos politiker, tjänstemän och andra aktörer. Detta för att staden bättre ska kunna möta hemlösas behov av bostad, boende och stöd.

Medverkande part: Stadsdelsnämnder (nya nämnder IFO, FH, ÄO), nämnden för intraservice